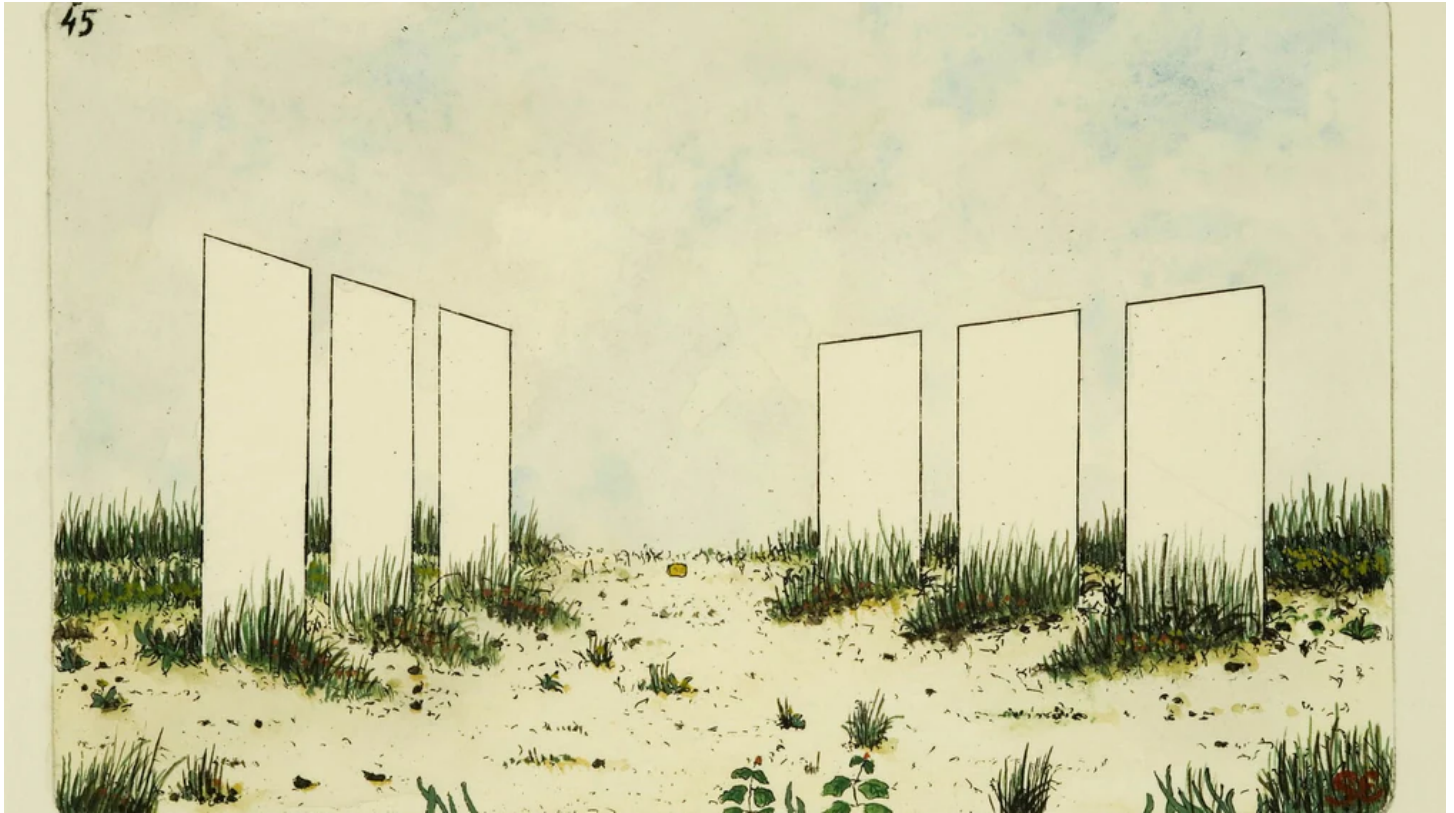


KONST | RECENSION

Mystisk parallellvärld med bibehållet bett

PUBLICERAD I GÅR 16:15



Sten Eklund, "Paléens figurer till Anteckningar rörande Kullahuset. 45. Fröspridningsområde". Foto: Bo Gyllander

I Uppsala konstmuseums nya utställning möter åtta nutida konstnärer Sten Eklunds civilisationskritiska bildsvit "Kullahusets hemlighet" från 1971. Den har en solklar relevans i vår tid, skriver Sebastian Johans.

Grupputställning

"En postum resa in i framtiden"

Sten Eklund med flera

Uppsala konstmuseum. Visas tom 11/6

Bildsviten "Kullahusets hemlighet" av Sten Eklund beskrivs bäst som en svensk "minor classic". De femtiotre handkolorerade etsningarna från 1971 återger den fiktiva men mycket noggrant dokumenterade och civilisationskritiska berättelsen om botanikern JMG Paléens upptäckt av en mystisk parallellvärld. Sviten har älskats av många, men aldrig fått det där riktigt stora genombrottet.

Sten Eklund (1942–2009) föddes och levde under den senare delen av sitt liv i Uppsala, och det tillhör stadens konstmuseums viktigaste uppgifter att se till att hans konst inte faller i glömska.

I utställningen ”En postum resa in i framtiden” ställs Eklunds verk mot (eller med) åtta samtida konstnärskap som förenas av ett undersökande anslag i relation till begrepp som antropocentrism, extraktivism och ekosofi.



Bild 1 av 2 ”En postum resa in i framtiden” på Uppsala konstmuseum, med Sten Eklunds bildsvit ”Kullahusets hemlighet” som fond.

Foto: Pär Fredin / Uppsala konstmuseum

Grundidén och det curatorielle arbetet av Rebecka Wigh Abrahamsson är utmärkt, och utställningen visar tydligt hur Eklunds återhållsamma men knivskarpa anslag har behållit sitt bett och äger en solklar relevans i vår tid.

Ibland blir det visserligen för trångt i rummen, och perspektiven är snudd på för många. Men det pareras i gengäld av att det finns en tydlig poäng i att knyta Eklund till ett brett spektrum av de frågor som upptar samtidskonsten.

Kullahussviten utspelar sig 1849, på gränsen till modernitetens genombrott, och den värld Eklunds botaniker avtäcker är en både bekant och främmande spegling av den ordinarie verkligheten. Folktom, men fylld av produktion och aktivitet, fast helt utan monetära drivkrafter.

Rent visuellt lutar sig bilderna i lika delar på äldre botanisk forskning och på Marcel Duchamps ”Stora glas”, som alltid är närvarande hos Eklund (vilket fick ett rungande bifall av Ulf Linde).



Johannes Heldén, ”Encyclopedia”. Foto: Pär Fredin/Uppsala konstmuseum

Den mångsidiga konstnären och poeten Johannes Heldén står för utställningens mest självklara möte. Hans personliga astroekologi, användning av informationsinsamlande och fiktiva men bekanta världar framstår som ett syskonverk till

”Kullahusets hemlighet”. Trots att Heldén snarare placerar sin granskande blick i framtiden än i historien, och ofta använder algoritmer i sin konst.

Nästan lika nära befinner sig litauiska Eglé Budvytytės posthumanistiska värld, manifesterad i en video där en grupp människor på ett säreget sätt kravlar genom en öde natur som om de också rent kroppsligen var på väg att lämna det mänskliga. Eller för den delen finska Alma Heikkiläs minutiösa, men slumpbejakande, skulpturer av mikroorganismer.



Eglé Budvytyte, stillbild ur "Songs from the compost", 2020. Foto: Eglé Budvytyte

Betydligt längre är steget till den portugisiska stjärnan Mónica de Mirandas videoinstallation "Path to the Stars", en drömsk meditation om Angolas blodiga självständighetsprocess. Men med ett snarlikt tempo och ett visuellt släktskap uppstår ändå en relation. Eklunds konst fungerar även i samklang med teman som postkolonialism och dekolonisering.

Den postuma resan visar inte bara att Eklunds Kullahus-värld har klarat tidens tand, utan också att den har sin bästa tid framför sig.

TEXT



Sebastian Johans

kultur@dn.se